

ABONAMENTUL: Pe un an . . . 24 Cor. Pe o jum. de an 12 Pe trei luni . . . 6 Pentru România și străinătate: Pe un an . . . 40 lei. Pe o jum. de an 20 TELEFON N. 236.

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA Târgul Inului Nr. 30 INSERATELE se primesc la administrație. Prețul după tariful și învală. Manuscrisele nu se în napotă.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

Moștenitorul de Tron.

La 18 Decembrie n. c. a implinit moștenitorul nostru de Tron 50 de ani. Intreagă Austria a sărbătorit această aniversară. Pressa austriacă a dedicat articole de o convinsă sinceritate Celui ce mâne va urca Troiul imperiului austro-ungar. Mai rar s'a văzut o manifestație atât de spontană pentru un moștenitor de Tron ca față de Francisc Ferdinand.

Numai dincoace de Leitha sentimentele au fost incolare: In vreme ce neamurile oprimate și în deosebi noi Românii simțim o vie alipire și sufletul ni-i plin de nădejde pentru omul care va stăpâni în curând această împărăție, neamul stăpânitor și pressa acestuia manifestează o vădită răceală. In vreme ce noi cunoaștem pe deplin pe moștenitorul nostru de Tron, Maghiarii l'au botezat simplu și răutăcios: *Sfinx*. Noi știm, că Francisc Ferdinand ține ca împărăția peste care va stăpâni mâne să devină o putere concentrată, plină de vigoare și impunătoare. Iar garanția acestei țării el n'o poate vedea decât în deplina egalitate politică, națională și economică a tuturor neamurilor, cari alcătuiesc monarhia noastră.

Pentru Maghiari e Sfinx din simplul motiv că ei nu văd și în moștenitorul de Tron pe apărătorul privilegiilor și-al prejudecăților lor oligarhice feudale. Bărbat integru, caracter rezolut, cap luminat, inteligență superioară, Francisc Ferdinand are ceva din personalitatea lui Iosif al II-lea și gândul nostru zboară la acel „împărat” la care se închină încă mereu pătruns de o cucernică credință în împlinirea nădejdelor sale — poporul nostru. Din mijlocul durerilor în care ne sbatem astăzi, din mijlocul amărăciunilor nemeritate și'al multor decepții, noi, neamul care ne-am purtat cu atâta credință față de Tron și care am dat atâția ostași — eroi Habsburgilor, aducem omagiile noastre din prilejul aniversării de 50 de ani dela nașterea sa moștenitorului nostru de Tron și drept tribut pentru înaltele sale intenții, ce ține să le realizeze, Il asigurăm de dragostea și alipirea noastră neclintită.

Convocare. Adunarea generală extra-ordinară a comitatului Făgăraș fiind convocată pe 22 Decembrie a. c. st. n. On. membrii ai clubului comitatenz român, sunt rugați a lua parte la consfătuirea ce va avea loc la 21 Decembrie, seara la 7 ore în sala dela grădina „Mexico”. Făgăraș în 15 Dec. 1913. — Dr. Ioan Șechea, președint. Matei C. Juga, secretar.

Camera Croației. Camera Croației a fost convocată pe 27 l. c. In ziua următoare se va constitui camera și se va pune la ordinea zilei tranacția financiară cu Ungaria.

Conziliul de miniștri român, ținut alături de autorizat semnarea convențiunii postale cu statele balcanice.

Mandatul din B. Ciaba a fost oferit lui Perjez Lajos, redactorul ziarului „Világ”. Perjez a primit onorariul și în favoarea lui vor agita democrații Iászi Ozkar, Pető, Brody Erő, Vászonyi etc. cari au sosit în cerc. Alegerea s'a face Lună.

Anglia și Austro-Ungaria.

Contele *Mensdorff-Pouilly*, ambasadorul din Londra al monarhiei austro-ungare se află de prezent în Viena. In cercurile diplomatice se știe, că venirea ambasadorului la Viena stă în legătură cu vizita, ce a făcut-o moștenitorul de tron Francisc Ferdinand la Londra. Ambasadorul va raporta M. Sale despre schimbul de idei ce s'a făcut cu ocazia vizitei moștenitorului la Londra și va avea întvedere și cu contele Berctold. Se afirmă din sursă sigură, că relațiile politice dintre Anglia și Monarhie s'au îmbunătățit mult în timpul din urmă.

Delimitarea graniței dintre Grecia și Albania.

Agencia Stefani află că comisiunea internațională pentru delimitarea graniței dintre Albania și Grecia și-a încheiat lucrările, primind în unanimitate, chiar și pentru detalii, linia propusă de Anglia, ca fiind conformă intereselor Italiei și Austro-Ungariei.

Corpurile legiuitoare române.

Continuarea discuției la mesaj.

D-l I. Brătianu continuându-și în ședința de Miercuri discursul mai face următoarele constatări:

Din toată Cartea Verde reiese, fără voia autorului, influența continuă a opiniei publice asupra acțiunii guvernului și a mobilizării. Dintr'o notă a d-lui Maiorescu reiese că deșideratele opiniei publice, care se știe că cerea Turcia-Balcic, erau mai mari decât pretențiile oficiale.

Opinia publică a avut mare influență în chestiunea mobilizării, contrar celor ce afirmă d-l prim-ministru că din Februarie trecut opinia publică nu s'a mai manifestat. Guvernul proceda cu delicateță extremă. Nu cerea, ci insinua, căuta să seducă, spre a obține ceea-ce trebuia obținut pe alte căi. Din toată atitudinea României, reiese lipsa de conștiință în ce privește rolul și puterea ei. La conferința dela Londra n'a cerut să intre, ci a declarat că dacă i-se oferă un loc îl primește, pe picior de egalitate, bine înțeles. N'a fost însă pe picior de egalitate, căci reprezentantul nostru a fost primit în conferință condiționat să asiste numai la ședințele în cari se discută interesele României. Dar cari erau acele in-

terese? Lăsăm astfel Puterilor, dreptul de a ne indica, unde avem și unde n'avem interese. La o astfel de conferință România nu trebuia să participe, pentru demnitătea ei.

Din cele ce am spus, reiese că guvernul a îngreuiat toată chestiunea până în ziua mobilizării. Teama nejustificată de un război general revenea mereu ca o piedecă în toată acțiunea noastră. Dar greșala capitală a guvernului e necunoașterea situației noastre, e neîncrederea în forțele noastre. Nu era permis ca să se rezolve chestia Orientului, cum se făcuse, fără ca noi să mobilizăm toate forțele, să ne spunem cuvântul și să realizăm revendicările noastre.

Eu am fost de părere dela început să nu cerem rectificarea de frunte. Nu acela ne trebuia, ci punerea în valoare a forței noastre, ca cel mai puternic stat în Orientul de sud al Europei.

Toată această atitudine a guvernului se datorește faptului că în cabinet erau reprezentanții a două politici deosebite. Echivocul se năștea, într'un fel sau altul, după cum primul ministru se uita în dreapta sau în stânga sa.

Dacă guvernul se mulțumea să ne releve prin Mesaj, rezultatele păcii dela București și să anunțe legea de anexiune a teritoriilor cucerite, am fi aprobat și noi mesajul. Acțiunea guvernului, așa cum reiese din Cartea Verde și încrederea care se cere în guvern, n'o putem aproba.

Colaborarea are azi două programe și transformarea ei în fuziune ar însemna jignirea totalității politice a acestei țări.

Nu mai aveți nici motivul extern și nici cel intern ca să mai rămâneți acolo unde sunteți. Sunteți un guvern slab și fără voință.

Afirmarea puternică și strălucită a regatului nostru făcută de popor și armată ne-a adus convingerea că acestea sunt elementele pe care ne putem bizui în viitor. Și atunci ne-am gândit la nevoia ca să avem un popor mai întărit, un popor mai luminat.

Discursul d-lui Titu Maiorescu.

Oratorul începe declarând că a auzit un discurs frumos, elegant și în expresii, complimente la adresa adversarilor. In ce privește fondul sunt unele rectificări de făcut.

Nu este exact că guvernul ar fi avut la început impresia că Turcia va ieși victorioasă.

Eram în cunoștință încă din Iunie 1912 de ce se pregătise. Sunt acte, cari din prudență n'au fost publicate

in Cartea Verde, cari sunt la ministerul de externe și în cari veți găsi dovada că eram convinși de înfrângerea Turciei.

In tratatul sârbo-bulgar exista o clauzulă prin care unul trebuia să și dea altuia ajutor, și amândouă erau puse sub protecția Rusiei. Aveam deci a face cu un bloc balcanic. Și nu puteam face nimic nici în Ianuarie nici în Februarie și nici în Mai. Trebuia să așteptăm. Trenul nostru era trenul care avea să desfacă blocul balcanic.

Nimeni nu tăgăduiește că a fost o mișcare națională, care ne a dat și nouă tăria de a proceda așa cum am procedat. Dar care ministru e acela care să-si ia răspunderea unui războiu cu statele vecine, fără a fi sprijinit de popor?

Pentru armată am votat sprijinele necesare, lucru care s-a neglijat până acum. E mai ușor să faci declarații pentru armată decât s-o echipezi. Guvernul acesta de colaborare, care, după cum spune d-l Brătianu, nu știe ce vrea, a cerut și a obținut, într'o singură iarnă, enorma sumă de 270 de milioane pentru armată. Va să zică, guvernul știa și pregătea ceva.

Colaborarea n-a fost nici o piedecă în acțiunea guvernului. D-l Take Ionescu mi-a pus mai puține piedeci, decât ar fi trebuit să-mi pună unii, cari se pretind amicii mei.

Și acum, ca și la 1871, acțiunea partidului conservator a fost salvatoare. Opinia publică? Cea dela Dacia, care cerea Rusciukul, Varna, Vidinul? Aceasta este un patriotism ieftin care nu contează.

In ce privește Cartea Verde, de sigur că cele 300 de acte și alte 300 cari mai sunt la minister pot da naștere la diferite interpretări. Vorba e: *acțiunea aceasta, a avut ea de rezultat pacea dela București?*

Am publicat toate actele pe cari le credeam necesare ca să poată judeca parlamentul acțiunea noastră.

Am cerut să ne fiți recunoscători? D-l Dr. Istrati, raportorul, a spus: recunoscători poporului și tronului, încrezătorii în guverna. E altceva. Sunteți mulțumiți? Să ne fie de bine.

La 6 Aprilie. Serbia ne-a solicitat în mod confidențial o alianță, *contra Bulgariei. Cam în aceeași vreme Grecia ne solicită și ea o alianță, pe motiv că cererile bulgarilor devin amenințătoare.* Putem să nu pun această în Cartea Verde? Cum, vina mea să fie că i am dat altă formă și nu am publicat întreg raportul cătră M. S. Regele?

Dar, în privința acțiunii noastre, am răspuns d-lui Brătianu și în ședința secretă a Senatului, când am spus că

A. P. Bănuț.

o felicitare călduroasă.

Prea Onorate Domnule Protopop! Clipele solemne, trăite sub impresia incidentului promovării Reverenției Tale la treapta ierarhică de viceprotopop și gradul de șef tractual, vor rămânea adânc gravate în sufletele noastre tinere și entuziaste. Înțeleg trupul acela de cinci iurști, pe care ne-ați onorat când ați fost în Cluj, de ne-ați tractat cu patru runde de bere. Impresia, pe care ați făcut-o atunci asupra fragedelor mlădițe ale blânciei noastre seculare a fost excelentă și toți ne-am convins dela prima vista, cum zice latinul, despre *multele calități sociale, economice și naționale ale personalității DVoastre.* care deși abia de 30 de ani astăzi, întrunși pe mirele iubit de toată suflarea tractuală. Inzadar, căci *modestia* totuși arată meritele omului — ea îl acopere, fără să-l ascundă. De exemplu *viocia.* totuși trebuie să se tradeze oamăilor prin parfumu' ei tălănit însă plăcut mirositor, care-l simte omul înălbă, cât ce-o vede. Multumesc încodată în numele colegilor iurști pentru delicata atențiune și dorim cu toții ca jugul în care vați băgat capul să fie relativ moale și sarcina ușoară, iar firul vieții să vi-l lungască Creatorul pentru ca să puteți aduce jertfe cât mai multe și mai îndelungate pe altarul culturii

române, a iubirii de lege, limbă și neamul nostru recunoscător.

Vivat! Crescat! Floriat! Să trăieși!

In numele celor 5 iurști: *Subsemnatul.*

Iar acumă dă-mi voie, mult stimate Domnule Leucă, ca într'un ton mai familiar, adică *personal* să îmi adresez și eu din parte-mi câteva cuvinte *călduroase*, isvorâte din adâncul inimii mele simțitoare și devotate pentru *totdeauna*.

O țână a sufletului meu plâpând ce înnoată și dansul la suprafața mării sărate a acestei vieți, de mult dorea sărăcolindu-se în sfera puterilor sale, ca să vază *odată* faptul așteptat al zilei sărbătorești!

N'am spus-o Nu! Pentru că n'avem cui și de ce. Nu aflasem încă un *înzegător* de suflete zburcimate în lupta pentru existența vieții, cum sânt *firm convins* că am sflat în fine în persoana mult prețuită a D-Ta'e.

Vitregitatea împrejurărilor actuale foarte încordate, în care mă aflu acumă, mă înd-ambă să fac un pas care la suprafață s'ar părea la prima vedere prematur, dar în fond ar fi desul de matur și *foarte acomodat* pentru evitarea unor complicații neprevăzute, eventual nepăcute, în sânul familiei mele.

A fi descendent dintr'o familie jăduică este desigur o oroare dacă judeci, dar și o mare piedecă în dezvoltarea culturală—socială a *individului*, care trebuie să lupte cu prejudeciile înrădăcinate ale țărânului ro-

mân, dacă acela este din întâmplare tatăl cuiva d. e.

Deceea nu mă jenez absolut a ț-o spune D-Tale, pentru că știu că cunoști fundamental relațiile materiale ale părinților mei. Și deosemena, din auzite, că fratele meu *Anchedim* învățătorul, s'a căsătorit și ca atare e foarte natural, că își va vedea de-ac înainte de ale sale. Tata, copleșit de greutatele financiare ale zilelor moderne, este într'o continuă neliniște psihică, o luptă internă quasi, îngrijorată de cele ce-mi vor mai trebui până la terminarea cursurilor restante, trei la număr.

Pot să zic, că după multe frământări am decis în fine chestia, aflând totodată și *modalitatea sigură* prin care atât părinții cât și eu am putea fi absolut liniștiți în conștiința noastră — prin urmare îndrăznesc a mă adresa, respective mai clar zis, a ape'la la *recunoșcuta bunăvoință* a D-Tale, rugând acceptarea *modalității* propuse și anume:

Intreb, oare putea-mi-s'ar asigura mie din partea băncii pe care cu cinste și pricepere o conduc, o *rentă* anuală de 50 coroane lunare pe-un an de studiu, pe lângă doi cavenți, capabili de-a solvi în împrejurări de-așa natură?

Aceasta este întrebarea *cardinală* și cred, ba sânt convins, că rezolvarea ei pozitivă ar fi singurul mijloc eficace care mi-ar putea reda liniștea sufletească pierdută și dorul de muncă între cadrele competenței mele de iurist, vrând a face studii serioase și instructive.

Nu voesc, Doamne-fereste, să profit oarecum de ocazie, sau cine știe cum să exploatez quasi chestia d-tale din punctul de vedere că ești director al băncii, ci mai mult de *frica* eventualelor neînțelegeri familiare între *tatăl* meu (țărânul conservativ și reacționar) și între *fratele* meu de curând însurat, care fiind un *ciocâr* ordinar, crede că voi ruina familia întreagă prin studii prea îndelungate — ceea ce să înșeală grozav! Deaceea Vă rog fierbinte a mijloci, respective a interveni pe lângă cel competenți întru realizarea acestei dorințe *ardente*, care doream de mult să fie odată fapt pozitiv. Sânt *firm convins*, că D-ta veți înțelege situațiunea critică în care mă găsec și veți colabora întru ameliorarea ei.

De încheere Te asigur, că pentru mine personal a fost o satisfacțiune strălucită, când am auzit că Venerabilul Conzistor s'a convins în fine de *meritele* D-tale și de *dreptatea* chestiei și punând gurile cele rele cu botul pe labe, a hotărât așa, cum nu se putea altfel: să fi mirele tânăr dar *competent* și *de toți iubit* al tractului nostru.

In așteptarea urgentă a răspunsului în ce privește chestiunea ardentă, — rămân cu profundă stimă, de bine voitor:

Cluj, la 15 Martie n. 1913

Hanibal Oțătea iurist pe anul I.

Carte poștală. Stimatului Domn Hanibal Oțătea iurist

Universitate Cluj.

- 1.) Nu ți-am putut răspunde mai curând, fiind foarte ocupat cu serbările instalării și celelalte.
- 2.) Mulțumite, pentru *călduroasa felicitare!*
- 3.) Regret: în *criza* actuală, *imposibil*.

Hârtoape, la 16 Aprilie n. 1913

Stimător sincer: Stan Leucă viceprotopop.

D-lui Stan „Leucă” preot.

Hârtoape.

- Cucernice!
- 1.) La scrisoarea unui *om academic* nu se răspunde în 3 zile, *plane*, peste o *lună*—aceasta e chestie de *cultura socială*.
- 2.) Criză! Dar pentru *»doctorandul» Covrig*, ați *avut* bani.

Din care cauză? Ca să poată juca cărți la *Kikaker* — sau fiindcă *face curte nepatei D-tale?*

I-ți doresc să trăiești *atâta*, până îl vei vedea *»doctor»* — că *Dșoara Agata*, știu că nu'l va pupa în viața ei.

»Criză! Hml

nu puteam să atacăm și pe Bulgari și pe Sârbi și pe Greci deodată și că trebuia să așteptăm ca să luăm rolul de împăcător și conducător în Balcani.

Actele publicate nu se pot bătut, căci ele se controlează printr-o rețea diplomatică internațională. Și la publicarea documentelor, am consultat frește și pe mai mulți diplomați străini.

Faptul principal e, că Bulgarii ne au recunoscut ascendența în așa fel ca un popor victorios să cedeze teritoriu. Câteva zeci de mii de kilometri mai mult sau mai puțin, nu trag în cumpană.

Nu se poate spune că s-au făcut intervenții. Pe dată ce am început noi vorba, nu se mai poate vorbi de o intervenție străină. Acum, că unele Puteri s-au vârat, ca să se rezolve chestia așa sau altfel, asta este altceva. Noi eram hotărâți, că dacă nu ni se dă satisfacție, să intrăm cu armata în Bulgaria.

Avem încredere în forțele noastre. Știim că România este o putere mai mare în micul ei teritoriu, decât unele mici Puteri în marele lor teritoriu.

Dacă admiteți acțiunea noastră și rezultatul ei, vă rugăm să votați proiectul de răspuns la Mesaj. (Aplauze prelungite).

Discursul d-lui T. Ionescu.

În ședința de Joi a Senatului după votarea cu unanimitate a proiectului de lege, admis de Camera, pentru aprobarea tratatului de pace din București și fixarea granițelor între România și Bulgaria a mai luat cuvântul d-l Tache Ionescu în discuția la mesaj spunând între altele:

Să fi făcut noi alianță contra blocului balcanic era o imposibilitate morală, fiindcă statele aliate, după înșăși declarația lor, ne credeau protivnici aspirațiilor lor.

După primele mari victorii dela Cumanova și Kirkkilise noi ne-am formulat pretențiile maxime. După cum spunea d-l Brătianu, era vorba atunci de prestigiu nostru, mai mult decât de o bucată de pământ. Era vorba de păstrarea echilibrului moral mai mult. Trebuia ca România să nu iasă cu mâinile goale din aceste evenimente.

O fatalitate istorică ne-a trimis în dreapta Dunării. Dar dacă așa a fost și fiindcă numai prin România de peste Dunăre avem acces la mare, trebuia să ne asigurăm acea esire.

La Sofia, de multă vreme încă, exista convingerea că noi revendicăm cadrulaterul Ruscuc-Varna și nimeni nu le putea scoate Bulgarilor această idee din cap. Ne-am formulat, după cum am spus pretențiile.

Politică de bărbăție, cerea d-l Brătianu. Dar adevărata politică de bărbăție este a ști să se stăpânești. Politică de bărbăție, așa cum o înțelege d-l Brătianu, a dus Bulgaria și vedeți unde a ajuns!

Să ne luptăm cu întreg blocul balcanic? Nu ne puteam lua această răspundere, care desmintea poate toată istoria țării noastre.

Dar pentru șampanie la instalarea D-tale au fost bani în bancă, fiindcă știu din isvor competent (chiar dela contabilul D-t.) că ai ridicat 400 de coroane din libelul de depunere al soacrei D-tale — Dumnezeu s'o ție!

Deși nu mai am lipsă de bani D-tale, fiindcă chiar azi am fost primit gratis la mensa academică, dar vreau numai să constat, că acolo zace conducerea regretabilă a atâtor bănci române prin oameni, cari deși n'au nicio pregătire specială de fach, totuși trag leful fix, care de care mai groasă.

3.) Toată lumea mi-a spus de mult și mi-a dovedit negru pe alb, că naționalismul D-tale este o speculă egoistă, dar fiind un naiv, n'am crezut.

Acuma m'am convins radical, că-ți lipsește total și simțul filantropic și iubirea deapropelui.

Regret momentul neprecugetat, când te-am felicitat.

Noroc bun!
Oftăta.

Individulul
H. Oftăta
jurist analfabet cl. I

Academicule,

N'am avut nicio lipsă de frazele și bălbăilele tale stupide — chipurile, felicitare.

Când te-o aduce primejdia în părțile locului și vei avea onoarea să mă întâlnesci, o să-ți întind rițel urechile cele nespălate, ca să înveți omenie, ofelul mucos ce ești...

La revedere!
Leucă.

Un alt fir conducător a fost grija de a nu deslănțui războiul general. Această grijă ne-a hipnotizat. Dela credința în pacea generală și până la a deslănțui războiul general era o prăpastie, peste care n-am voit să trecem decât la o ultimă limită.

N-am voit să mobilizăm fără să intrăm imediat în acțiunea războinică. Am considerat mobilizarea ca mijloc de operațiune, iar nu de presiune. Imi pare rău că Bulgaria n-a înțeles acest lucru, căci nici atunci când am mobilizat nu credea că intrăm cu acțiune.

D-l Take Ionescu trece apoi în revistă evenimentele balcanice și motivează ținuta în decursul crizei balcanice și termină cu cuvintele:

»Dacă în viitor vre-un alt guvern va veni să scrie o pagină tot așa de glorioasă ca cea care s-a scris acum, îi voi zice: Slăviți să fiți, că mi-ați dat prilej să-mi crească mândria, nu cea mică de individ, ci mândria de român!»

După acestea discuția se închide. Pus la vot proiectul de răspuns la mesaj se admite cu unanimitate de 66 bile albe. Se aleg apoi membrii comisiei, cari vor prezenta Duminecă Regelui Carol adresa Senatului. Senatul își amână apoi ședințele până Miercuri.

În ședințele de Joi a Camerei s-au depus câteva proiecte de legi și s-a dat cetire proiectului de răspuns la mesajul Tronului. Camera la apoi vacanță până Marți.

Din delegațiuni.

Joi și-a terminat delegațiunea maghiară discuțiile în merit. Cu aceasta se poate considera că încheiată sesiunea actuală a delegațiilor, cea austriacă terminându-și și ea lucrările. Se va mai ține săptămâna viitoare câte o ședință formală, de încheiere. Din ședințele de Miercuri și de Joi mai dăm următoarele momente.

Pactul româno-maghiar.

În ședința de Miercuri, după amiază, după răspunsul lui Berchtold dat în chestia evreiască din România sulevată de contele Karolyi, a vorbit contele Andrássy. A luat iarăși la critică politica externă a lui Berchtold, mai ales în ce privește țările Balcanice, declarând că pune mare pond pe alianța cu România. Apoi revine la raporturile interne și la împăcarea româno-maghiară.

Politică externă, energetică — a zis Andrássy — numai așa se poate face dacă sunt normale raporturile interne. Constată că stările interne sunt foarte triste atât în Austria, cât și la noi.

În politica de naționalitate problema este că prin administrație bună, prin observarea legilor, prin o politică bună economică se deșteptăm în naționalității conștiința, că statul național maghiar are cea mai mare bunăvoință față de interesele lor. Pentru aceasta trebuie să lucrăm încet, cu sirguință, dar se teme, că pactarea e o mână greșită, mai ales atunci, când nu ai cu tine pacta, cum a recunoscut și prim-ministrul. Cu ce-i va îndupleca Tisza, ca el să se mulțumească a se așeza în cadrul politic al națiunii maghiare? Dacă îi va succeda aceasta prim-ministrului, fără periclitarea unității statului, se pleacă înaintea lui, căci ar face un uriaș serviciu patriei. Dar numai așa, căci altcum face pact cu o organizație stabilă, cere e periculoasă. Un astfel de pact va porni eurentul ultraist, care va pretinde un nou pact și atunci nu ne mai putem oprî pe povârniș. Vom ajunge acolo, unde se află azi Austria, cu chestia de naționalitate.

Andrássy e de părere, că lui Tisza nu i-ar fi fost permis să se dimită la pact cu Românii acum, căci chestia aceasta este atât de importantă, încât numai atunci se poate rezolvi cu succes, când rezolvirea se face în înțelegere cu toate partidele naționale maghiare. O astfel de chestie nu trebuie răscolită decât atunci, când viața parlamentară maghiară va fi normală. Altcum ajungem acolo, unde a ajuns imperiul Britanic cu Irlanda...

Tisza îl reflectează lui Andrássy și revenind la chestiunea împăcării cu Românii, zice că în mare parte acceptă părerile lui Andrássy. Și eu aflu — zice Tisza — că înțelegerea numai atunci se va întâmpla, dacă se va face transformarea spiritului multimii. Și eu țin, că e foarte mare înțelegerea, că în-

cercarea ce o fac acum, se va termina cu succes favorabil?

La o întrerupere a contelui Hadik, Tisza răspunde, că pactul nu poate fi secret, căci un pact secret nu are nici o valoare, apoi continuând, spune:

Observ, că tot ce am eu în vedere nu se poate numi pact. Eu nu vreau să închei, cu nime contract, ci caut înțelegerea cu aceia de cari e lipsă, ca să se stabilească armonia între maghiari și acea parte a Românilor, cari nu s'au putut împăca încă fără rezerve cu cadrele statului național maghiar.

Tisza mai spune apoi, că chiar dacă nu ar succede pacea, acțiunea lui va servi ca o peatră de bază pentru o înțelegere în viitor.

Ultimul orator al ședinței de Miercuri a fost Vázsonyi, care asemenea a atins chestia împăcării cu Românii. Zice, că nu e contră împăcării, dar să nu se prezinte lucrul așa, ca și când Românii ar avea drepturi politice deosebite, ca alți cetățeni. Vázsonyi apoi provoacă pe Tisza să facă pace nu cu Românii, nu cu Croații, ci cu Ungurii, cu opoziția...

După vorbirea lui Vázsonyi, s'a votat în general proiectul bugetului de externe.

Ședința de Joi.

În ședința de Joi, 18 l. c. s'a discutat și s'a votat în special bugetul de externe. Au vorbit mai mulți membri, între cari remarcăm interpelația lui Rakovszky cu privire la cartea roșie a Austro-Ungariei. Contele Wickenburg a răspuns, că cartea roșie, care va cuprinde material diplomatic referitor la criza Balcanică trecută, e în lucrare și va apărea înaintea de sesiunea delegațiilor viitoare. Contele Apponyi declară, că nu votează poziția fondului de dispoziție. S'au ales membrii subcomisiunii de 7 pentru confruntarea actelor, ce se vor prezenta dela delegațiunea austriacă. S'au votat apoi bugetul bosniac și cel al ministerului comun de finanțe și cu aceasta s'a terminat ședința.

Românii sunt rasa cea mai tenace.

— Părerea unui cunoscut etnograf german. —

Într-o scriere a cunoscutului etnograf german Dr Albrecht Wirth, apărută de curând și intitulată „Orientul și politica mondială”, găsim următorul interesant capitol:

»B. Goliz a găsit vorba frumoasă: englezoaica înaintea cu bărbia austriacă cu ochii». Varind această vorbă s'ar putea zice: maghiarul înaintea cu pintenii, românul cu spatele. Pintenii sânt ascuțiți și tăioși, dar nu te poți sprijini pe ei, trebuie să fi cu băgare de seamă. Spatele este partea înofensivă și stângace a corpului, în schimb suportă greutate și-ți ajută să ajungi mai departe. În ultimul timp prestigiul românilor s'a dezvoltat atât de mult încât pot fi considerați acum ca poporul hotărâtor în Balcani.

»Românii sunt rasa cea mai tenace de pe glob, mai tenace chiar decât fiii lui Israel. Evrei au existat întotdeauna pe când românii dispăruseră timp de 8—9 secole. Au dispărut atât de complet ca unele piraie cari curg cale de mai multe leghe sub pământ. Deodată însă, în secolul al treisprezecelea, românii au reapărut, ca să nu mai dispără: De atunci s'au întins ca un fluviu mare care se revărsă inundând teritoriul, încât aproape nu mai zărești malurile.

Trăiesc sub stindardul propriu și sub patru stindarde străine, dar nici un popor care i-a stăpânit n'a fost în stare să-i îngenunche. Din potrivă: stăpânii simt apăsarea lor. De aceasta și-au dat seamă în primul rând maghiarii, apoi eu restimilit această apăsare rușii și slavii de sud. Românii au îndurat multă vreme stăpânirea maghiară, dar, în cele din urmă — de vreo 5 ani încoace — s'au recales și au hotărât să treacă la ofensivă. Din nenorocire această ofensivă ne lovește și pe noi, germanii, căci s'a început o ușoară românizare a sașilor din Transilvania. Nici rușii n'au fost în stare să rusifice pe românii din Basarabia Sentimentul solidarității cu

conștiențiali din regatul independent e mai puternic, acum ca oricând. Și dorința unirei cu acești conștiențiali tot arzătoare a rămas. Bulgarii au simțit asupra trupului lor răcșiala tenace a românilor și a rudelor lor: cuțo-vlahii.

Celace știau până în ultimul timp numai unii inițiați, au aflat, cu ocazia ultimelor evenimente, părți mai largi, anume, că în înfundăturile Balcanului vietuește un popor de 400.000 suflete, care e îndreptățit să se declare inrudit cu românii. Sunt aromâni sau cuțo-valahii, sau cum li se mai zice câteodată: țânțarii, cu toate că această ultimă denumire se dă ocazional și țiganilor.

Această frântură de popor, aromâni, locuiește la poalele Pindului, în Albania, în Tesalia și în Macedonia de sud. Așa dar destul de departe de Dunăre și de rudele lor: românii.

Cu ocazia unei conferințe ce am ținut la Lipsa asupra chestiei balcanice, am fost întrebat cum e posibil să se realizeze o punte teritorială între rude cari locuiesc atât de departe unele de altele. Răspunsul mi l'a dat în cursul recentei mele călătorii prin Balcani un adversar născut al rasei latine: un bulgar.

Mi-a povestit, că întreaga Bulgaria e inundată atât de aromâni cât și de români, negustori și meseriași. Sudul Serbiei e locuit deasemenea de mulți aromâni. Primul regiment de cavalerie sârbească, care a intrat în Uskueb era alcătuit numai din cuțo-valahii. Ținând seamă de faptul că elementul românesc se întindea ca focul care nimicește totul în calea-l, trebuie contat cu posibilitatea ca românii să capete cu timpul și supremația teritorială asupra slavilor de sud.

„Adevărul”.

Camera. În ședința de ieri a camerei s'au rezolvit câteva proiecte mai mici. La începutul ședinței, la propunerea prezidentului Beöthy, camera dă expresiune sentimentelor sale de loialitate din incidentul aniversării a 50-a de la nașterea moștenitorului de tron.

Dintre proiectele votate amintim convenția financiară cu Croația.

La ședința opoziția n'a participat.

Czernin la Viena. Contele Czernin a avut la Viena o întrevedere cu contele Tisza, în palatul ungar, apoi Czernin a făcut o vizită la contele Andrássy.

Aceste întrevederi au provocat o vie senzație în cercurile diplomatice.

„Pentru înavuțirea țăranilor”.

Dl Ion G. Stoian, atașatul comercial al României în Italia, publică sub titlul de mai sus o interesantă broșură, în care dezvoltă un raport, adresat de d-sa ministerului de instrucție și comerț din București, în privința marelui progres ce l-a făcut în Italia industria mătasei și creșterea viermilor de mătase, cu al căror produs se face un însemnat negoț, după urma căruia intră multe milioane în punga țăranilor italieni. Dsa insistă asupra foloselilor ce le-ar avea România, căutând să încurajeze prin toate mijloacele creșterea viermilor de mătase, care era odinioară o îndeletnicire din cele mai bănoase a țărănimii din Regat.

Într-o scurtă prefață, scrisă ca și întreaga broșură într-o frumoasă limbă românească, autorul arată că chestiunea, pe care o tratează... »îmbrățișază o problemă de cel mai viu interes pentru populațiunea rurală, care formează temelia neamului și căreia avem datorită să-i deschidem nou și folositoare orizonturi de activitate și de progrese.

»Unul din acestea, am adânc convingere — zice autorul, — că va fi reînvierea culturii gogoșilor de mătase, atât de dezvoltată altădată în țara noastră și atât de desconsiderată astăzi. Și mai departe... »am voit ca în câteva pagini să atrag atențiunea oamenilor de stat și oamenilor de bine, asupra unui articol, ce are multă căutare în țara unde am onoarea a fi acreditat — în calitate de atașat comercial, și după urma căruia ar putea intra anual în fiecare casă de țăran cel puțin 100 lei, fără ca populațiunea rurală să fie sustrasă dela ocupațiunile de până acum.

»Astăzi, când se pregătește o nouă

împroprietărire a țăranilor, s'ar face o operă de înaltă prevedere socială, dacă, alături de mănoasa agricultură ca ocupațiune principală s'ar îndruma țărănimea spre cât mai multe și roditoare ocupațiuni accesorii.

Una din acestea din urmă și poate cea mai rentabilă și prielnică este aceea a creșterii viermilor de mătase.

În corpul broșurei, dl Stoian arată, că cu toată dezvoltarea ce a luat o cultura viermilor de mătase în Italia, această țară importă în fiecare an pentru industria ei peste 5 milioane kgr. de gogoși de mătase în valoare de peste 60 milioane lire italiene (franci). La acest import contribuie mai ales Rusia, Austria și Ungaria, apoi Turcia Europeană, Bulgaria, Grecia și Serbia; România nu exportă.

Dintr'un gram de sămânță se produc cam 700 grame de gogoși uscați buni de export, cari se plătesc în Italia dela 12 la 15 franci un kilogram, un preț destul de frumos, având în vedere că sânt scutiți și de ori ce taxă vamală.

Pentru hrănirea viermilor de mătase ce es dintr'un gram de sămânță, e nevoie de 40 kgr. foi de dud, iar pentru creșterea lor de un spaț de doi metri pătrați. Creșterea se face în rafturi suprapuse, așa încât nu se ocupă prea multe încăperi.

Dl Stoian propune ca guvernul român să adapte sistemul italian al Marilor centre regionale pentru cultura viermilor de mătase, unde să se instaleze uscătorii sistematice și magazii de depozit pentru înlesnirea exportului. Autorul e de părere că Statul Român să monopolizeze exportul gogoșilor de mătase, plătină cultivatorilor, după un anumit tarif stabilit mai înainte, gogoșile ce le aduc la Marele centru regional, iar Statul să se ocupe cu exportul lor, după cum face astăzi, în condițiuni așa de bune Regia monopolului tutunului și sărei. Cu drept cuvânt amintește aici autorul de regula monopolurilor Statului Român, a cărei administrație model ar putea face cinste ori cărei țări. Grație inteligenței cu care această vastă administrație este condusă, ea a făcut progrese uriașe și aduce astăzi României un venit de peste o sută de milioane anual.

Cele arătate de dl Stoian în chestia culturii gogoșilor de mătase, se potrivește și pentru țărănimea română din Ardeal și Ungaria, care la rândul ei ar putea îmbrățișa cu folos această ocupațiune accesorie, menită a îmbunătăți starea materială a gospodăriilor noastre rurale. Poate că conducătorii bisericăști și ai societăților noastre culturale, în frunte cu »Asociațiunea», ar putea să facă ceva în această privință.

Gim.

ȘTIRI.

— 7 Decembrie 1913.

Pentru fondul ziaristilor am primit dela dl avocat Dr. N. Mănoiu, din prilejul zilei sale onomastice suma de 100 cor., însoțind contribuirea d-sale de următoarea scrisoare adresată ziarului nostru:

»Grea, nerăsplătită, ba chiar fără recunoștință este munca și strădania ziaristului român, chiar și în vremurile de astăzi, pentru că noi poporul român din Ungaria și Transilvania, nici astăzi nici în vacul acesta, nu suntem printruși de însemnătatea, ce o are un ziar român, mai cu seamă în statu ungar. Nici astăzi nu știm aproape greutățile materiale, ce le întâmpină redacțiunea și eadrea unui ziar.

»Fiecare suflare românească, dar din toată sărăcia sa, lunar ar jertfi un bănuț pentru susținerea gazetăriei române, chiar dacă nu ar fi toți abonati la vre-un ziar, cu ușurință ar putea lua un avânt mai mare și mai îmbucurător ziaristica română. Anual 12 sau 6 cruceri ar putea jertfi fiecare un măn; 2 deciliri de alcool veninos mai puțin în corpul omului, în schimb înșă și-ar împlini o sfântă datorință prin mica și nelsemnata sa contribuție materială.

»Datorința de român și creștin mă îndeamnă și pe mine, ca din ocaziunea zilei Sf. Nicolae, din produsele muncii mele, să contribuim la fondul ziaristilor români, trimițând suma de 100 coroane.

»Primiți asigurarea deosebitei mele stime. — Brașov, în 5/18 Decembrie 1913. — Dr. Nicolae Mănoiu.

La conferința de aseară a d-protopop Dr. Ioan Lupăș s-a încaș suma de 144 cor. 72 filieri. Numele d-tribunților, cari au solvit dela 1 coroană în sus, le vom publica în numărul viitor.

M. Sa regele Carol al României primit alături în audiență pe d-l Andrei Balamace, fost inspector al școlii și bisericilor comunităților române din Albania. Svervanul a binevoit să se întreție cu fruntașul aromân asup-

Situației Românilor din Albania precum și asupra creării noului stat al skinetarilor. D-l Balamace, fiind originar din Albania, a expus M. Sale reala stare a lucrurilor create de evenimentele desfașurate în cursul acestui an.

Decorații. Ministrul plenipotentiar al Greciei, din București, a remis ministrului de externe român, următoarele noului decorații, pe cari M. S. regele Greciei a binevoit să le acorde d-lor ministru Mihail Cantacuzino și general Coandă: marea cruce a ordinului Salvator; d-lor Gr. Cantacuzino primarul Capitalei, Gh. Crețeanu, plenipotentiarul României la Madrid și gen Văleanu același ordin în gradul de mare ofițer; d-lor I. Bărbătescu prim-ajutor de primar și Hagl Tudorache, președintele Camerei de comerț ordinul Salvator în gradul de comandor; d-lor Simionescu și Vasiliu de la ministerul de externe, crucea Salvatorului în gradul de ofițer.

Stările din Bicaz. Ni se scrie din Bicaz: Sub influința anilor răi și a împrejurărilor grele, pe aici stările sunt puțin îmbucurătoare. Instituțiunile mai moderne ce le avem: »Casa de imprumut» și »Societatea de lectură», în loc de a fi centre de bunăstare și cultură, sunt ca niște poveri. Chiar școala și biserica suferă și sunt amenințate. O parte a poporului, nemulțumită, își cerea ușurarea trecând la altă religie.

Ne lipsește dragostea creștinească, fără care nu poate fi încredere, iar neîncrederea ne ține în răsclătire și ne cauzează mult rău. Noul și tânărul preot al Bicazului, necuprins încă în creșterea valurilor, sperăm că-și va da silința a influința în direcțiunea bună. Intre parohiile Bicazului cea dintâi, Dămuclui, și-a edificat biserica de piatră și cred că nu vor întârzia a o înalta și celelalte parohii.

Acum, ca și în anii trecuți, paras-tasul îndatnat pentru fericitul Dr. Ioan Rațiu s-a servit în biserica din Telec prin părintele A. Cojocariu. Trebuie să vină timpul, când servirea acestui parastas să fie o sărbătoare populară.

În 30 Noembrie am petrecut la cele eterne pe țărânul fruntaș Teodor Ferială, om isteț, luptător constant, aderent al tuturor ideilor bune, luptător inimos al poporului. Prin moartea lui am pierdut mult...

Nu-mi pot încheia mica mea corespondență fără a nu apela la inteligența conducătoare, rugându-o să-și ia timp și osteneală a afla mijloacele ce vor aduce solidaritatea între noi. — Izvoal.

Regele Bulgariei contra Țării Române. În toți anii aveau loc la legătuirea rusă din Sofia mari serbări în ziua de Sf. Nicolae (onomastica țării Române). Anul acesta — după cum se anunță din Sofia — Regele Ferdinand a plecat la reședința din Varna, iar societatea bulgară voia să boicoteze serbarea. Afând despre aceasta, ministrul rus a fost nevoit să suspende serbările, sub pretextul reparațiilor, care sunt de făcut la localul legătuinei.

Curentul contra Rusiei se accentuează tot mai mult: Alaltaeri a fost expulzat din Sofia trimisul special al țării »Ruskoje Slowo».

Un nebul la Opera regală din Budapesta. Alaltaseară, pe când se reprezenta »Lohengrin» la Opera din Budapesta, a năvălit deodată în sală un nebul, debrăcat, în pielea goală, care prin fața publicului se repezi direct spre dirigent și oprindu-se lângă acesta, începu să-l imiteze, gesticulând cu mâinile. La vederea acestui »dirigent» necuvincios, damele se ridicară repede de pe scaune începând să țipe. S-a pus însă imediat capăt acestei scene penibile, căci intervenind poliția, nepoftitul a fost înfășurat într-un cearșaf și dus la poliție, unde s-a stabilit, că e un nebul: șoferul Szabo Wilmos, în etate de 27 ani.

Inventarea unui nou explosiv. După un anunț un ziar din München, inventerul Fr. Gehre ar fi inventat un nou explosiv, care poate fulcuia fulmotonul, față de care prezintă avantajul, că poate fi fabricat în vreme de pace, pe când pentru fabricarea fulmotonului se recor 60 de ore.

Duel între femei. Ziarele franceze publică amănunte interesante despre un duel între două femei, care a avut loc alaltaeri în apropierea orașului Paris. Arma aleasă de adversaer a fost florea, și una dintre ele, d-ra Marie Hautent în etate de 18 ani, a fost grav rănită. Motivul eșirei pe teren a fost gelozia.

Tribunalul militar din Schesburg a condamnat pe sublocotenentul Forstner,

impilat la turburările din Zabern (Șaverna), la 34 zile închisoare.

Invenția fraților Wright. Din New-York se anunță, că aeroplul american a sărbătorit alaltaeri aniversara zilei în care frații Wright, au făcut primul sbor cu aeroplantul. La această serbare, Orville Wright mulțumind vorbitorilor a ținut un discurs, în care a declarat că în curând va da spre folosința publicului noua sa invenție: stabilizatorul automatic al aeroplanelor.

Americanisme. Ziarul »Daily Telegraph» află din New-York, că preotul Kelley din Cincinnati »a găsit» un nou mijloc pentru atragerea credincioșilor la biserică. Fiecare credincios al său primește înainte de serviciul religios un dejun, constând din cafea cu lapte, sandwich și prăjitură. În o altă biserică — se zice, că — preotul a permis fumatul în decursul serviciului divin.

— Să nu se uite însă, că i vorba de America!

Practicanții La »Banca generală de asigurare» societate pe acții, se primesc cu începere de 1 Ianuarie practicanții de birou. Se cere ca reflectanții să fie absolvenți de școale comerciale și să poseadă în scris și în vorbire limbile maghiară și germană. Sunt preferiți cei ce au și altă praxă de afaceri. Reflectanții la aceste posturi să-și înainteze cererile lor la direcțiunea Băncii amintite în Sibiu (edificiul Albinei).

Thextra este numele unui nou preparat de ceai, pe care îl aduce în comerț firma indigenă Martin Copony și care este de o deosebită importanță economică. Acest extract, preparat din frunzele ceaiului se poate procura în Brașov precum și în toate orașele Ungariei. Acest produs se distinge pr'n materii aromate de un rar delcicu fiind eliminate din el toate părțile ceaiului păgăbitoare pentru sistemul nervilor. Astfel »Thextra» devine o beutură și pentru copii. De relevat este ușurința cu care se pregătește ceaiul, fie rece sau cald, în apă sau în lapte. Pe lângă toate fluidul »Thextra» este durabil, iestin și devine astfel un articol popular. Thextra este un cadou de Crăciun potrivit și iestin pentru fiecare om.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Conferența protopopului Dr. Lupaș. Șaguna și bar. Eötvös.

Serbarea centenarului nașterii marelui mitropolit Andrei bar. de Șaguna și a baronului Eötvös, această figură luminoasă din istoria compatrioților noștri maghiari, a dat părintelui protopop al Săliștei Dr. J. Lupaș, mult apreciatul nostru istoriograf, bunul prilej de-a evoca în fața unui auditor distins într-o conferință de peste o oră activitatea și faptele acestor două figuri marcante istorice schițându-ne în mod plastic și foarte atrăgător afinitatea de gândire și de sentimente între acești doi bărbați aleși ai neamului românesc și maghiar, începând din anii tinereții până la sfârșitul vieții lor laborioase și adeseori sbuciumate.

A fost o conferință ținută la un nivel înalt, care ne a dovedit din nou distinsele calități de conferențiar și cunoștințele temeinice istorice ale d-lui Dr. J. Lupaș, care într-o limbă aleasă și curgătoare și-a rostit liber valoroasa-i conferință.

Conferențiarul a ținut să scoată mai întâi la iveală influința cea mare, pe care au avut-o mamele lui Șaguna și Eötvös asupra creșterii fililor lor, cari, după cum deduce d-l Lupaș din faptul că au trăit la țară în același comitat, s'au cunoscut încă înainte de-a se întâlni în Budapesta, unde și-au urmat studiile la liceul catolic și la universitate. Din timpul de studii petrecute la Budapesta conferențiarul relevă scena din sala de studii a universității, când tânărul Eötvös, care în urma creșterii sale primite acasă — mamă-sa era germană — neștiind aproape de loc un-gurește a fost stigmatizat de colegii săi de »trădător de patrie». La această scenă a fost prezent și tânărul Șaguna. La anul 1829 cărările vieții au despărțit pe acești doi tineri. Șaguna pleacă la Vârșet, apoi Karloviț și ajunge pro-

fesor la seminarul din Vârșet, unde se afirmă ca un puternic stăpânitor și cărmuitor de suflete. Eötvös ajunge în serviciul administrativ la Viena apoi se reîntoarce acasă (comitatul Borsod) unde se distinge în viața congregațională prin oratoria sa. Pleacă apoi în străinătate (Franța, Anglia) și scrie poezii, romane etc. În Aprilie 1848 ajunge ministru de culte și elaborează un proiect de lege liberal pentru instrucția poporului. În același an Șaguna e ales episcop. Tinerii de odinioară se întâlnesc din nou și stau în viu contact. Șaguna se adresează ministrului Eötvös în diferite rânduri, cerând pentru biserică și preoții săi ajutoare și drepturi. Șaguna cere între altele dreptul de a se ținea un sinod. Nizuințele lui Șaguna în direcțiunea aceasta dovedesc, că nu a fost un dușman declarat al sinodalității, cum îi se imputa.

Anii revoluției despart din nou pe acești 2 prieteni ai tinereții, deși numai în spații căci în ce privește cugătarea lor politică, politica monarhiei și drepturile popoarelor monarhiei ei se întălesc. Nici Eötvös nici Șaguna n'au fost prietenii dualismului. Dr. Lupaș ne vorbește apoi pe larg despre nizuințele lui Șaguna și a sfetnicilor săi în jurul restaurării Metropolei și a articolului IX de lege din 1868, la aducerea căruia bar. Eötvös a avut o parte însemnată, pe baza căruia congresul național a votat statutul organic, care a fost apoi sancționat de Maj. Sa.

Foarte interesante au fost expunerile conferențiarului privitoare la trecerea, ce-o avea Șaguna în fața bărbăților politici maghiari. Kossuth de pildă a rămas încrâcnat de personalitatea lui Șaguna. Tot atât de interesant a fost și schimbul de scrisori între Eötvös și Șaguna, din care reiese stima, respectul și prietenia lor reciprocă.

La 1871 moare Eötvös, iar la 1873 Șaguna. Anii din urmă ai vieții ambilor bărbați se aseamănă iarăși. Ambii sunt espuzii la atacurile dușmănoase și la ingrătitudinea contimporanilor. Conferențiarul ne citează din memorie părți din scrisorile particulare ale lui Eötvös și Șaguna, în care se plâng de espențele amare făcute în viața lor. Eötvös a fost cel puțin părtaș de o viață familiară fericită, Șaguna n-a avut parte însă nici de aceasta ci fiind espus la atacurile necontenite ale contimporanilor săi, a găsit o singură mângâiere în aprofundarea științelor.

La sfârșitul conferenței sale magistrale d-l Dr. Lupaș a fost cu căldură aplaudat și felicitat. Seara a urmat în restaurantul »Transilvania» o cină prietenească în onoarea distinsului nostru conferențiar.

Aviz. Suntem rugați a anunța, că Duminecă în 8/21 Dec. nu se va ținea șezătoarea literară a desp. Asociațiunei. Viitoarea șezătoare se va ținea de Duminecă într-o săptămână.

Convocare.

»Reuniunea Femeilor române pentru ajutorarea și înfrumusețarea, sfintei biserici din Brașovul-vechiu» își va ține a X-a (zecea) adunare generală Duminecă, în 15 (28) Decembrie 1913 în școala română din Brașovul-vechiu, la orele 2 după amiază la carea invităm cu toată căldura sufletului nostru pe toate membrele fundatoare, pe viață, ordinare și ajutoare ale Reuniunii precum și pre toți și toate binevoitorii și sprijinitorii acestei Reuniuni.

Programa adunării:

- 1. Înainte de amiază, la orele 9 participarea în corpore la serviciu divin în biserica din Brașovul vechiu unde se va oficia un »Parastas» întru pomnirea membrilor răpasați ale Reuniunii în cei zece ani.
2. După amiază: la orele 2 deschiderea adunării și binevntarea ei de către presidentă. 3. Prezentarea istoricului reuniunii despre activitatea celor zece ani și a rapoartelor de casă. 4. Raportul comisunii însărcinate cu cenzurarea raportului de casă și a averii Reuniunii. 5. Alegerea noului comitet pe un ciclu de 3 ani la Reuniune. 6. Alegerea unei comisuni de 5 membre pentru verificarea protocolului adunării generale. 7. Alegerea unei comisuni de 5 membri pentru cenzurarea raportului de casă și a mișcării averii Re-

uniunei pe anul 1914. 8. Eventuale propuneri. 9. Închiderea adunării.

Brașovul-vechiu, din ședința comitetului Reuniunii femeilor, ținută în 1 (14) Decembrie 1913.

Maria Maximilian Dumitru Jalu presidentă. secretar.

Rectificare. La raportul publicat în »Gazeta Trans» No. 249 a. c. de către Comitetul Reuniunii Femeilor române din Brașovul-vechiu, din prilejul renovării picturii și întreg internul sfintei Biserici din Brașovul-vechiu anul acesta, fără să vrem, au rămas afară câteva oferte benevole din colecta dnei vicepresedinte Floarea Coleșa, pe cari ne luăm voie a le publica pentru întregire în numărul de față, și anume: Domnii Ioan Costandin 1 cor., Dum. Costandin 1 cor., d-na Ana Popovici 1 cor., Victoria G. Rusu 1 cor., George Rusu 60 fl., Ioan Aldea 40 fl. și Maria Spătar 40 fl., total 5 cor. 40 fl.

Cerând scuze stimaților domni și doamne pentru cazul întâmplat, i rugăm să primească sincerile noastre mulțămite.

Brașovul-vechiu, în 1/14 Dec. 1913. Preșid. Comitet: Maria Maximilian, presid. Elena D. Căpălină, cass. D. Jalu secretar.

Serbarea Șaguna în Zărnești. Ni se scrie: Școala gr. or. română din Zărnești a aranjat în ziua de 1 Decembrie v. o frumoasă festivitate în memoria marelui mitropolit Șaguna, Festivitatea a fost deschisă de dir. școl P. Dan, care în trăsături generale a zugrăvit caracterul fericitului arhieru. Corul tinerimei școlare dirigent de inv. V. Pană a executat 3 cântări: Imnul lui Șaguna, La o rândunică și Visul unei copile; elevii din cele 6 clase au declamat poezii alese, iar inv. V. Pană, a ținut discursul festiv: »Despre activitatea școlară alui Șaguna»—Serbarea a fost încheiată din partea par. protopresbiter Ioan Hamsea.

Panorama universală. Săptămâna viitoare, începând cu mâine, Duminecă, 21 Dec. c. în panorama universală se va vedea Bosnia și Herțegovina și malurile Dalmației. (Serajevo, Ildje, Mostar, Trau, Ragusa, Lacroa, Lissa, Spalato, Zara capitala Dalmației etc.) Sunt în total, ca întotdeauna, 50 de vederi frumoase.

Urania Kino. Duminecă în 21 Decembrie 1913. la 1/2, 6 și 8 oare. »Ochiul Bajaderei» în 6 acte. (Un roman pasionant). Ingropat de viu sau »Comoara de aur» în 4 acte. (Dramă americană senzațională.) Când te uiti prea afund în pahar. (Film umoristic) »Tritschinopoly» (Hindestan Azia). (Un oraș vechiu în India pe malurile râului Caveri). »Unchiul antiautomobilist». în 2 acte.

Apollo Bioskop. Duminecă și Luni în 21 și 22 Decembrie. Cel mai mare »Detectiv» program! Se va reprezenta numai în Apollo-Bioskop. Fantomas III. Mare Șlager Detectiv în 6 acte. — Dansul modern »Tango» jucat de cei mai renumiți dansatori de Ballet din Paris. — Marți și Miercuri în 23 și 24 Decembrie nu se dau reprezentațiuni. Joi în 25 Decembrie program nou.

În cafeneaua »Coroana» concertează muzica militară în fiecare Marți, Miercuri, Joi, Sâmbăta și Dumineca intrarea gratuită. În restaurantul otelului »Coroana» va concerta deasemenea muzica militară în fiecare Duminecă și Joi dela 8—10 oare seara. Intrare gratuită. 9—10.

Chestiuni pedagogice.

Dare de seamă asupra mișcării literare pedagogice din anul școlar 1912/13.

De Ananie Boldor.

(Urmare).

4. D-l profesor Gheorghe Chelariu a scris: »Istoria naturală pentru școlile populare». Cartea e scrisă în conformitate cu noul plan de învățământ și au apărut în editura libr. Ciurcu Brașov. Prețul 76 fileri.

D-l profesor Chelariu, competent în materie ne-a dat o bună și potrivită carte de istorie naturală; doar limbajul, unii termeni mai grei pentru copilul dela sate i-s'ar putea aduce ca puțină înviuire cărții, dar acestea la o nouă edițiune pot fi ușor îndreptați.

5. Dr. Nicolae Brânzău: »Domnului să ne rugăm», carte de rugăciuni și cântări pentru școlari.

6. Ioan Georgescu: »Curs de economie» pentru cl. V și VI a școlilor populare. Cartea au apărut în ed. V revăzută și întocmită în conformitate cu noul plan de învățământ. Editura libr. Ciurcu Brașov 72 fileri.

7. Ioan F. Negruțiu: »Constituțiunea patriei sau drepturile și datorințele cetățenești», pentru școlile primare (cu sau fără ajutor de stat). Aprobata prin Nrii 173.109/912 minist. Ediția V, Balzsalva 60 fileri.

8. Iuliu Vuia: »Curs de limba maghiară», conform planului minist. sub Nr. 80.000/910 (material din aritmetică, geografie, istorie și constituție). Prețul 60 fileri.

9. Ioan Dariu director școlar în penziune, a scos în edițiune nouă, prelucrată după recerințele noului plan de învățământ: »Geografia patriei și elemente din Geografia» universală pentru școlile populare.

Cartea e lucrată în colaborare cu d-l Dumitru Lupan profesor și au apărut partea I pentru clasa IV primară, aprobată sub Nr. 141.325/913 minist.

Cartea, cum ni-se prezintă acum cu îmbunătățirile ce i-sau făcut, este cel mai bun manual de geografie pentru școlile primare cu limba de propunere română.

V. Cronică pedagogică și școlară.

Fără îndoială, că într-o măsură destul de însemnată au mai contribuit la promovarea și propagarea literaturii noastre pedagogice-didactice și revistele noastre literare și foile politice.

Unele din acestea au chiar rubrici permanente unde înregistrează diferitele știri ce privesc viața școlară și învățământul; publică articoli de pedagogie și didactică, cari ar putea face cinste și celei mai bune reviste pedagogice; dau îndrumări practice și clasifică o mulțime de chestiuni privitoare la viața noastră școlară.

Astfel în excelența revistă literară; »Luceafărul», bărbați competenți în materie de pedagogie și buni cunosători ai vieții noastre școlare, ca d-nii Dr. O. Ghibu, Dr. I. Matei și Crănicăanu prin articoli mădușoi au ținut la suprafața cestiunile școlare.

(Va urma).

ULTIME ȘTIRI.

Salonic 20 Decembrie. — Două sute de familii de musulmani, fugind de excesele bulgarilor, au emigrat din circumscripțiunea Strumița, spre a se instala la Rodosto.

Cluj, 20 Dec. Din isvor bine informat se anunță că în luna Aprilie viitor se va începe transferarea tuturor regimentelor românești din Ardeal prin nordul monarhiei, aducându-se în loc regimente curat ungurești.

Sofia, 20 Dec. În urma instrucțiunilor primite dela Petersburg, ministrul plenipotentiar rus dela Sofia, s-a prezentat d-lui Radoslavoff invitându-l să facă demersurile necesare pentru reluarea raporturilor diplomatice și de bună vecinătate cu Serbia. D-l Radoslavoff a răspuns ministrului rus că relațiunile cu Serbia nu vor fi reuate decât atunci când această țară va renunța la persecuțiile sistematice ce face populațiunei bulgare din teritoriile cucerite dela Turci.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisco & Comp. Redactor responsabil: Ioan Brota.

BERE de culoare deschisă și neagră în sticle din berăria »Trei stejari».

Sticlele se umple cu cea mai mare acuratețe. Bunătatea acestei beri îndreptățește renumele ce se bucură în toate straturile societății.

Se capătă în prăvălii, cafenele și la Depozit, Blumena Strada învățătorilor 12. (1—10) Telefon 486.

M. Neumann TAILLEUR. Fondat la 1845 VESTIMENTE pentru domni, băieți și fete, gata și la comandă. A apărut CATALOGUL cel nou de prețuri și la cerere se trimite gratis. BRAȘOV. 24—30

SAMUEL LIPOT

Cel mai mare magazin în Ardeal de haine gata pentru bărbați, băeți și fete.

Brașov, Târgul Inului 31-33 (Palatul Czell).

Mare ocasiune de Crăciun.

Toată marfa din prăvălie se vinde cu prețurile de fabrică, cât va ținea depositul, fără obligament de a cumpăra.

Reuniunile au favorul de prețuri scăzute.

Ori și ce concurență eschisă.

Novitate ieftină pentru cadouri de Crăciun **„THEXTRA”** Extract de ceai concentrat din sorturile cele mai fine.

1 Sticlă „Ceai Ceylon“ fără rum pentru 60 doze K 2.40.

1 Sticlă „Ceai Sport“ cu gust de rum pentru 60 doze K 1.80.

1 Sticlă „Ceai Consum“ cu gust tare de rum pentru 60 doze K 1.50.

Se capătă pretutindeni.

Ciaii „Thextra“ ca probă cu începere de Duminecă se dau gratuit la Frații Fleischer, Brașov Strada Vămii 23.

...? DE UNDE?...

SĂ NE PROCURĂM HAINELE PENTRU TOAMNĂ ȘI IARNĂ?

Numai. Dela firma românească **GEORGE SZÖCS**

în magazinul de croitorie modernă de bărbați dați comanda în

Brașov, Strada Mihael Weisz Nr. 10. (la casele proprii) dacă doriți a Vă înbrăca elegant și estin

La mine în prăvălie se găsește stoffele cele mai bune de lână englezească și fabricate în țară și cea mai mare parte din acest a pot vinde sub prețul original. 7-10

Pentru croială bună garantez.

Bine voii a da o co- mandă de probă la mine, uzând de toate avantajele sus zise și văzându-Vă cu plăcere.

Cu stimă

GEORGE SZÖCS croitor civil și militar.

Balsamul Farmacistului A. THIERRY

este o doborâre vindecătoare la toate suferințele de plămâni, piept, alina catarul și peripneumonia tusea. Are efect excelent la laringită. Prin gargarizare împiedecă difteria, răgușală etc. Vindecă trigurile, Vindecă boala de ficat, stomac, intestino colică, asthima, congestivitate, acroala în gât, etc. Vindecă tranșii, hemoroide. Are efect purgativ, curăță rinichi, excită apetitul. Servește cu succes la dureri de dinți folosit ca apă de gură întărește gingiile, delatăru mircul greu din gură și stomac, dureri de cap, șoldina etc. Mijloc bun contra limbricilor. Folosit extern pentru rane, foc viu, fistule, gurgui, arsuri, degerături, răs. — SĂ nu lipsească din nici o casă, cu deosebire când gra- zea a influența, colera și alte epidemii. — A se adresa:

An die Schutzengel-Apotheke des A. THIERY in Pregrada bei Rohitsch. 12 sticle mici sau 6 duble sau 1 sticlă specială costă 5 K 60 b. La comanda tui mari prețuri scăzute.

Alifia Centifolia veritabilă.

oprește și vindecă înveninarea rângelei, face operația de pri-os. Se folosește: la stagna-rea curgerei laptelui de prisoa, dureri de piept, foc viu, suierința vechi la picioare, oase, rânii, umflături de picioare și carie; rânii de lovituri, contuziuni, scoterea cor purilor streine ca țandări de sticla, aschii, năsip, alice, ghimpi etc., la umflături abscese, alubă, umflătura de unghii, băscă, rânii la picioare, rânii produse de arsuri degerături, umflături de gât, rânii la copii etc. etc.

2 borcane costă 3 K 60 bani, cu ramburs sau trimiterea banilor. Se capătă la farmacia Josef v. Török și la farmacia din Ungaria. Ea gros la Droguera: Theilmayer & Seitz, Kochmaster Nachf. Brüder Rodanovics in Bpesth Unde nu se află depozit să se facă comanda direct la 30-50

Schutzengel-Apotheke des A. Thiery in Pregrada bei Rohitsch

Bere Münchner Paulaner Bräu

In restaurantul „Transilvania“

cu începere de Duminecă 21 Dec. vine la vânzare pe lângă berea Pilsner și renumita bere Paulaner Bräu din München.

A V I S.

Cele mai bune delicatese

HALVA

cu vanilie, migdale, cioco- ladă, prețuri și

RAHAT

se pot cumpăra mai ieftin

dela **Serkis Agop**

Brașov, Strada ațel Nr. 11. En gros și cu măruntu.

!MAGAZIN NOU!

Mărfuri de Mode și Albituri **BERBECAR & CZINK** STRADA VĂMII Nr. 7 se va deschide în 1 Ianuarie 1914.

„VIGYÁZZ“

Prezerative impregnate cu

Sublimat pentru bărbați

Prețul duzina cu 4. 6. 7. 8. cor! Trimitere directă

Turul fabrică de bandaje

Budapest II. Eröd-utca 16

Cel mai bun cărbune din lume

Cărbunele englezesc Antrazit se capătă la

Bernhard Einzig, Brașov, Str. Hirscher 2.

Tot acolo se capătă cărbuni de salon prusieni și Lupeni cu prețurile de zi.

Se trimite prompt.

10-10

Telefon Nr. 37.

Abonamente la **„Gazeta Transilvaniei”**, se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.

Administr. „Gazetei Transilvaniei“.

SFAT ȘI AJUTOR!

pentru cei ce sufer de indigestiuni, acroala de gât, constipație, dureri de stomac. Impreună cu sticlele se folosează

BRADY

Picături de stomac așa numite MARIAZELL.

Nu cumpărați imitații și falsificări de picături veritabile sunt cu marca de alit- tura, subscribe C. BRADY și pachetate în hârtie roșie.

Se capătă în farmaci, cu prețul de 90 bani și 1 K 60 bani. 6 sticle cu 5 Cor. 40 bani 8 sticle duble cu 4 Cor. 80 bani trimite franaa producătoru

C. BRADY, farmacia „König von Ungarn Wien. 1 Fleischmarkt 2 Depot 5.